

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor: Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum Sokol, Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa: Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3, 8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GREGRÜNDET 1874 (New Yorské Listy) • MONTAG, den, 12. AUGUST 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH, (SCHEWEIZ) Nr. 32. • PREIS S. FR. 1.00

Hlavní nástroj - cenzura

Komunistická kulturní výměna se světem je zdoluhavá, nákladná a finančně i duchovně neefektivní. Dva příklady: Loni na jaře dával Dánský královský balet v Moskvě a v Lenínradě 15 představení. Předběžná jednání trvala osmnáct měsíců. Na podzim roku 1972 se konalo ve Stockholmu sympozium sovětských a švédských vědců o praktickém využití výsledků základního přírodovědeckého a technologického badání. Předběžná jednání trvala tři roky.

Pro československo — sovětskou kulturní výměnu jsou charakteristické tři výstavy: První, výstava československé avantgardy, se konala roku 1937 v Moskvě. Nejavantgardnější obrazy byly v uzavřené místnosti, přístupné jen západním novinářům. Druhá se konala po druhé světové válce v Praze. Byla to výstava sovětského a ruského umění s důrazem na neakademičtější a nejkonzervativnější umělce. Výstava vyvolala nadšení — v pražských konzervativních kruzích a odpor mezi komunistickými teoretiky a umělci, Vincencem Kramářem, O.

DROBNOSTI

Podzimního veletihu v Ad-dis Abebě se letos poprvé účastní také Strojexport, který vyváží výrobky 225 podniků do více než 70 zemí všech kontinentů. • Nový povrchový důl byl otevřen na Plzeňsku. Jmenuje se Erik a bude se tu těžit energetické uhlí. • Tzv. Pragotron, automatické informační zařízení, bylo dáno do provozu na libereckém nádraží. • Zcela formální byly v Rusku "volby", k nimž zaslala vláda ČSSR blahopřání: Nikolaji Podgornému k jeho znovuzvolení sovětským prezidentem a Alexeji Kosyginovi k jeho opětovnému ustanovení předsedou Rady ministrů SSSR. • První čs. letadlo přizpůsobené ke zhotovování snímků pro civilní kartografii, bylo dodáno do Mad'arska.

tokarem Mrkvičkou a dalšími. Třetí výstava, charakteristická pro úroveň československo — sovětských kulturních styků — se nekonala. Byla to připravovaná výstava "Český a slovenský genijs", která měla představit v pařížském Grand Palais (gran palé) na jaře roku 1969 vrcholné projevy našeho umění od středověku po dnešek. Husákův režim ji zakázal, protože už v jejím názvu právem viděl projev vzdoru. Tak Sovětský svaz třikrát charakteristicky zasáhl do naší kultury a pokáždě se sovětská kulturní politika a kulturní výměna projeví jako cenzura pod jiným jménem. Za nemnoho let bude s pomocí umělých družic možné přenášet televizní programy po celém světě a přijímat je na každé obrazovce s pomocí jednoduchých antén. Tak, s pomocí nové technologie, by se mohla rázem uskutečnit celosvětová kulturní výměna. Sovětský svaz dělá vše, aby této výměně zabránil. V srpnu 1972 předložil sovětský zahraniční ministr Andrej Gromyko tuto záležitost 27. valnému shromáždění Spojených národů a zdůraznil, že kulturní výměna, a tedy i výměna televizních programů, musí být podřízena státní suverenitě. Gromyko pak předložil valnému shromáždění návrh konvence, který by znamenal mezinárodní uzákonění absolutní televizní cenzury. V devátém článku této konvence sovětský návrh zdůrazňoval, že členský stát konvence může užít jakékoli prostředky — zřejmě včetně zničení umělé družice — aby zabránil protiprávnímu vysílání televizních programů na své území. — V mezinárodním měřítku Sovětský svaz není zřejmě přesvědčen o nařazenosti své ideologie a své kultury, kterou neustále zdůrazňují řádoví propagandisté, ani nemá asi valné mínění o úrovni vlastní televize. Od ideové a kulturní ofenzivy si neslibuje nic. Od cenzury — všechno.

J. Dresler

První následky Watergate

Po celou dobu, co propukla do veřejnosti nechutná aféra Watergate jsme se s celou věcí zabývali pouze s nechtěním a jenom tím, co bylo v zájmu informace našich čtenářů nutné. A vždy jsme se netajili obavami — jakou škodu a následky ještě tato ostudná aféra Americe ve světě způsobí. Bylo až nepravděpodobné, aby na ni zahraničí nereagovalo.

Obávali jsme se hlavně následků na poli zahraniční politiky v těchto dobách, kdy je svět v "pohybu" a kdy by omezený vliv Spojených států byl v neprospěch i celého svobodného světa.

Trvalo skutečně dlouho, než se reakce na Watergate dostavila — ale dostavila se. Ani úspěšná cesta presidenta Nixona na Střední Východ a jeho návštěva většiny evropských zemí nemusí znamenat, že Watergate nezbudila pozornost světa v nepříjemném smyslu.

Nejenom Sovětský i evrop-

ský tisk v minulých dnech, poprvé, zaostřuje svoji pozornost na Watergate, ale svět vůbec zvýšil o aféru svůj nepatrný zájem z dřívějších časů. Je možné, že postiženo nebude Nixonovo "vybudování světového míru" ve spojitosti s détentou se Sovětským svazem a Rudou Čínou, ale je pravděpodobné, že mnohem obtížnější v budoucnosti bude postavení toho, kdo dnes zahraniční politiku Spojených států diriguje, když ústřední autoritě státu hrozí odstranění z funkce.

Dokladem, jakou zvýšenou mírou se svět o aféru zajímá jsou návštěvy diplomatů z celého světa, které byly ve styku buď s prezidentem nebo se zahr. ministrem. Velmi se rozcházejí odpovědi všech na otázky jím položené před rokem a nyní. Dříve je aféra prostě skoro nezajímala — dnes její následky dokonce předpovídají. Jako jedním dokladem toho je i

po druhé odložená oficiální cesta presidentova do Japonska, což některé zprávy z Japonska vysvětlují jako výsledek vyjádření se poradců císaře Hirohito.

Jak tedy již dnes situace jasně ukazuje, následky Watergate se dostaví na celé řadě úsecích nejenom uvnitř Spojených států, ale také i na poli mezinárodní politiky, která doposud byla jedním z nejúspěšnějších úseků v jeho vysokém úřadu presidenta. Jak velké následky to budou se ještě dnes nedá říci, to záleží nyní na odpovědných politických a veřejných činitelích, jejichž úkolem je aféru likvidovat. Jejich odpovědnost je velká — doufáme, že si to v plném rozsahu i uvědomují.

Po uzavěrci listu došlo při vyšetřování aféry Watergate k dalšímu překvapení, ke kterým se vrátíme v příštím čísle AL.

Redakce

Détente ignoruje východní Evropu

Autor následujícího článku, Jacob D. Beam, významný americký politický činitel, ví o čem mluví. Byl vyslancem US v Polsku (1957-61), v Československu (1966-69) a v Sovětském svazu (1969-73). Byli bychom šťastni, kdyby hlas pana Beam, téměř ojedinelý a proto velmi slabý, mohl být zvonek, který by probudil svědomí světa . . .

Existuje jistě jen málo lidí, kteří by si přáli, aby americko-sovětské détenté umřelo na úbytě. Nicméně to, jak détenté chápou Rusové, by mělo být podrobeno bližšímu zkoumání. Jedna z oblastí, která zasluhuje pozornost, je vliv détenté na podmínky a budoucnost obyvatelstva satelitních států.

Z morálního hlediska zůstává osud východní Evropy včetně baltických států nejprůšnějším dědictvím druhé světové války. Sovětská nadvláda v těchto oblastech uráží historickou kulturu tamních lidí a na druhé straně je udržuje na úrovni hospodářské stagnace která se příliš neliší od té, jakou má samo Rusko. Tato nespravedlivost nemá ve své délce, hloubce a velikosti v moderních dějinách obdobu. Afric-

ké a asijské země se odvážily úspěšného boje o nezávislost a naše země měla natolik vysoké mínění o zásadách svobody výběru v Koreji a Vietnamu, že se pokusila podepřít je dvěma nákladními podniky. Takové příležitosti se východní Evropě nedostalo. Přitom trvání jejího područí už přesáhlo jednu generaci. Její jho potrvá stejně dlouho jako tatarské a turecké, jež na stáletí umrtvilo jedinečné civilizace Euroázie a Středomoří. Zdá se, že satelitní státy jsou odsouzeny být obětí ve hře, kde není vítězů. Jestliže záležitosti mezi velmocemi jsou napjaté, satelity jsou přislánuti. A upadají v zapomnění, když Západ shledává Sovětský svaz v náladě vážně jednat o odzbrojení a jiných důležitých problé-

mech. I naše vlastní země, která je s východní Evropou spojena svými velkými etnickými skupinami, nechce kazit atmosféru bojem za práva porobených národů, aby snad nebyla obviňována, že znovu křísí studenou válku.

Nemám v úmyslu kazit détenté úspěcháním a pokryteckým voláním do zbraně na záchranu satelitních států, chci jen vyložit jejich tragickou situaci. Následkem všech možných událostí (Sovětský svaz, mimochodem, byl jediný, kdo na evropském kontinentě od konce války použil zbraně), satelitní státy a jejich situace nedokázaly vyvolat dostatečné rozhořčení světa. Ve vysokých politických kruzích Evropy najdete dokonce lidi, kteří říkají, že Západ by měl východní Evropu prostě odepsat, včetně východního Německa. A neříkají Francouzi: "Máme Německo tak rádi, že chceme dvě . . . ?"

(Pokrač. na str. 5)

O ČESKOSLOVENSKU

Modernizace vysílače

Nové technologické zařízení umožňující vysílání barevného signálu, demontáž starého anténního systému pro první program a příprava instalace dvaadvacet metrů vysokého kruhového laminátového nástavce o průměru 2,5 metru, v němž bude umístěna anténa pro přenos druhého programu, a další modernizace vysílače Západní Čechy, to všechno se dělá v současné době v Krašově.

Ocelový most

přes řeku Svratku v obci Uničov na okrese Žďár se prolomil poté, co na něho vjel řidič s nákladem pětaticeti tun — dopravní značka připoustí náklad do pěti tun. V kritickou dobu šel po mostě devítiletý chlapec, který utrpěl otřes mozku a pohmoždění hlavy.

Ruské houby

Zpracovávat houby začala opět Mykoprodukt v Třebíči. Nejsou to však plody lesů Českomoravské vysočiny, ale Sovětského svazu. Houby u nás sice rostou, ale stále jich není tolik, aby je sběrači nabídli i Mykoproduktě. Ta nyní vyrábí z ruských hub půl-kilogramové konzervy hub s cibulí. Očekává žampiony z Bulharska, z nichž bude vyrábět salát.

Přes 800.000 krychlových

metrů zeminy bude vykopáno nebo vyraženo na trase A pražského metra. Po zkušenostech z výstavby prvního úseku trasy A, pokračují teď práce rychleji. Na trase A vzniká souběžně sedm stanic o průměrné vzdálenosti 779 metrů.

Albatros vystavuje

Stálou výstavu produkce pražského nakladatelství Albatros připravili na zámku Humprecht u Sobotky. Výstava má název Knihy všem — nejhezčí dětem a soustředuje jak publikace pro nejmenší tak i klasickou, překladovou — moderní i umělecko-naučnou literaturu pro mládež. Jsou tu i papírové hračky experimentální dílny studia, hýřící barvami a tvary, prolézačky, otáčivé globy, a pod.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

Deště naplnily nádrže

Nadnormální srážky od května až dosud na celém území Československa způsobily nejen obtíže při sklizňových pracích. Mají na svědomí také to, že na všech tocích s výjimkou povodí Ohře jsou stavy vody a tím i průtoky značně vysoké. Zatímco za tyto poslední už víc než tři měsíce mělo podle dlouhodobých průměrů spadnout dohromady 228 mm srážek, napršelo dosud už přes 300 milimetrů vody. Například na Vltavě v Praze převyšuje nyní stav vody více než dvojnásobně dlouhodobý červencový průměr a skoro dvojnásobně průměr celoroční. Nádrže určené pro účely energetické, vodárenské, průmyslové i rekreační jsou proti situaci v dubnu, kdy byly se zásobováním vodou problémy, bohatě naplněné.

Maghreb — 74

Pětiletá vědecká expedice paleontologů Národního muzea se po třech měsících vrátila z Alžíru do Prahy. Její Tatra V3S s vlekm urazila skoro 14.000 kilometrů. Cíl expedice byl splněn, kořisti vědců se staly desetitisíce exemplářů hmyzu, zkamenělin a herbářových položek.

Ohně

V prvním pololetí letošního roku vypuklo na území ČSR 2217 požárů se škodou přes 60 milionů korun. V plamelech zahynulo 46 lidí, 324 jich utrpělo zranění. Proti loňsku se počet požárů zvětšil 250, škoda o dva miliony korun.

Ironie

V Československu byl ustanoven Čs. výbor na obranu práv chilského lidu. Předsedou je první místopředseda Federálního shromáždění ČSSR Ján Marko. Jakoby československý lid nepotřeboval sám nějaký mocný výbor na ochranu svých práv...

Pražské metro

se už vžilo. Přepravuje celých 14 procent účastníků veřejné dopravy — předpoklad byl jen sedm procent. Denně projede metrem průměrně 170.000 cestujících.

EHS PLÁNUJE

Země Evropského společenství jsou převážně průmyslové a hustě zalidněné. Na jednoho obyvatele tam připadá poměrně malá výměra zemědělské půdy, která se stavbou domů, průmyslových podniků a silnic rok od roku zmenšuje. Přesto jsou však ve výživě do značné míry soběstačné a některých zemědělských produktů mají dokonce přebytek. To platí zejména o výrobcích živočišných. Před několika lety došlo k nadprodukcí mléka a másla, v tomto roce i k nadprodukcí masa, které bylo do nedávna dováženo. Je to hlavně maso hovězí. Letos se ho vyrobilo tolik, že nabídka překročila poptávku a ceny živého jatečního dobytka klesly na hranici nebo pod hranici rentability. To samozřejmě vyvolalo na venkově značný neklid, protesty a v některých krajích i demonstrace.

Vlády protestní akce rolníků, řízené jejich stavovskými organizacemi, neignorovaly. Ve středu se sešli v Bruselu ministři zemědělství

členských zemí Evropského společenství a po dlouhém a rušném jednání se dohodli na celé řadě opatření. Na návrh, přesněji řečeno na nátlak francouzské vlády, rozhodli dovoz hovězího masa a živého dobytka z takzvaných třetích zemí, s malými výjimkami, s okamžitou platností až do 1. listopadu zastavit. Dovážet bude možno jen 30.000 chovných jalovic z Rakouska a ze Švýcarska a 80 tisíc tun masa z Latinské Ameriky — protože kupní smlouvy byly uzavřeny a schváleny už dříve. Ostatním zemím koncese přiznány nebyly.

Postiženy budou proto i země komunistické — Jugoslávie, Maďarsko a Polsko, které dovážejí do západní Evropy především různé masové speciality.

Zákaz dovozu hovězího masa není ovšem jediným opatřením, na němž se zemědělští ministři usnesli. Aby se zásoby masa zmenšily, bude jejich část rozprodána sociálně slabším vrstvám obyvatelstva, charitativním institucím, starobincům, sirotčincům a nemocnicím za zlevněné ceny a na trh budou dány též levné masové konzervy skladované pro ten případ, kdyby došlo k zásobovacím poruchám. Dosud přesně nestanovené množství masa má být dáno bezplatně k dispozici rozvojovým zemím, které postihla neúroda a jejichž obyvatelstvo trpí

hladem a podvýživou. Aby příchod dalšího hovězího dobytka na jatky alespoň částečně ustál, budou vypláceny premie těm rolníkům — kteří se zavázali prodej vykrmených zvířat odsunout až do podzimu. Ve Francii, kde jsou největší přebytky masa a kde rolníci cenovým poklesem nejvíce utrpěli, bude vláda vyplácet chovatelům dobytka ještě různé jiné subvence a poskytne jim daňové úlevy. Sníží daň na pohonné látky pro zemědělské traktory.

Přebytky hovězího masa nahromaděné z zemí Evropského společenství by se mož-

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ**

ná daly zlikvidovat podobným způsobem jako před časem přebytky másla — to znamená, vyvézt je za silně zredukované ceny do Sovětského svazu. Takový postup však Rada ministrů Evropského společenství nemíní připustit. Sověty sice mohou, budou-li mít zájem, přebytky masa skoupit, ale jen za normální ceny běžné na světových trzích. Export masa ze zemí Evropského společenství v žádném případě vývozními premiemi subvenceován nebude.

Telegraficky ze světa

Zahraniční ministři SSSR a Itálie, Andrej Gromyko a Aldo Moro ukončili společné jednání v Moskvě, v němž, jak říká komuniké, "byly podrobně prozkoumány otázky dalšího rozvíjení sovětsko-italské spolupráce a také nejdůležitější mezinárodní problémy oboplného zájmu". • Rozhovory představitelů Německé spolkové republiky a Německé demokratické republiky o přípravě vládní dohody o poštovním a telekomunikačním styku mezi oběma státy budou obnoveny v říjnu v Berlíně. • Kosmos 669 s "vědeckou aparaturou pro výzkum kosmického prostoru na palubě" byl vypuštěn v SSSR. Moskva používá svých Kosmosů převážně k vojenským, tedy nikoli vědeckým pozorováním. • Lidová fronta pro osvobození Angoly (MPLA) a Národní fronta pro osvobození Angoly (FNLA) budou na příštím jednání o nezávislosti s Portugalskem postupovat společně. • Republika Guinea-Bissau oficiálně požádala o členství v Organizaci Spojených Národů. • Na pozvání Sovětské vlády přijel na dovolenou do SSSR polský premiér Gierek. Takového pozvání na dovolenou se rovná rozkazu. • U příležitosti státního svátku provedla peruánská vláda vyvlastnění největších soukromých denníků. • Andrej Gromyko, sovětský zahraniční ministr, přijede v polovině září na pozvání spolkové vlády do Německé spolkové republiky. Účelem návštěvy bude výměna názorů o aktuálních politických otázkách. • Společnou diplomatickou akci podniká Venezuela a Kolumbie u Organizace amerických států, aby získaly jejich souhlas k obnově diplomatických styků s Kubou. •

ZA JIMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZA JIMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjišťujete, že doba, kdy věnovaly bodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Nemá-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odřízněte a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,
Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.
Jméno:
Adresa:

Socialismus a kapitalismus

Ferdinand Peroutka

Lenina proletariát zklamal, když po konce první světové války nepovstal k velké revoluci v západních průmyslových zemích. Avšak Lenin doufal, že demokracie, buržoasie a kapitalisté ho nezklamou. Odkudsi přišla do něho pevná víra, že svobodní lidé si nedovedou vládnout, a jsou-li ponecháni volnosti a sami sobě, přivedou společnost do rozvratu, jež bude snadno zvnitřku nebo zvenějšku povalit. V Leninových sebraných spisech není náznak, že by se byl štilil užít vojenské převahy, kdyby ji měl. Avšak udržuje se neurčité očekávání, že moderní věk obměkčil také dnešní sovětské vlády, a že oni tajně přestali být leninisty a vyrábějí velké spousty zbraní bez zvláštního účelu. Komunistické noviny ochotně polemizují o všem na světě, mimo o jednom: co by z toho vyplývalo, kdyby dnešní komunističtí vládcové zůstali skutečnými leninisty.

Když Solženicyn byl propuštěn — nebo spíše vyhnán — do exilu, očekávalo se snad, že s velkým potěšením vpluje do západních poměrů. Naopak se ukázalo, že má ostré brany a někdy se v novém prostředí rozčiluje. Hněvivě se díval na dav reportérů — kteří ho štkali a křičeli a potom ho obléhali v domě, do něhož se uchýlil. Nepřijal trpně vysvětlení, že západní novinářství je podnik soustředivý, a že noviny a reportéři musí mezi sebou bez jemnosti bojovat o zprávy nebo i jen zdání zpráv. Viděl v tom vysvětlení neostýchavě kapitalistické.

Svobodomyslný západ rozvírá náruč, aby objal statečné sovětské opozičníky, kteří s největším risikem bojují proti nikomu odpovědné diktatuře ve své zemi. Ale oni někdy se vymaňují z tohoto objetí. Když najdou příležitost, kritizují, co se jim zdá přemírou svobody na západě. Shledávají, že zde se udržuje tendence věřit, že sověty nemají žádný plán a nechávají se unášet událostmi. Solženicyn a jeho druhové varují, že světovládný plán stále ještě existuje.

Svobodomyslný Rus se dostane — tak nebo tak — do západního velkoměsta a prochází krámy. Vidí, že existuje dvacet různých zubních past, a jsou prodávány v dvaceti různých obchodech. Nějaký cit, jež si s sebou přinesl, mu brání, aby v tom

viděl triumf svobodomyslnosti a podnikavosti. Toto se týká past, avšak mysl svobodomyslného Rusa se neraduje ani z pestrosti ve věcech filosofických a politických, jestliže vede až k tomu, že žádná zásada není bezpečná před posměchem. Jde zcela mimo jeho pochopení, jestliže některým profesorům na některých univerzitách je dovoleno hlásat a žádat pád vlády, která je živá. V pojetí sovětských opozičníků vláda se zakládá na širokém a rozumném souhlasu, který nemá být rušen ani sobectvím skupin ani úchylností jedinců. V západním pojetí svoboda se zakládá více na právech jedince, v pojetí sovětských opozičníků více na povinnostech a zdrženlivosti. Podle jejich mínění společnosti příliš rozrůzněné a poddajné i smělým rozmarům a rychle přecházejícím módám, schází stabilita, nebezpečný to stav, je-li velký odpůrce na blízku.

Avšak, mimo tyto politické úvahy, jaká je pravděpodobná budoucnost?

Ruská revoluce přeměnila mapu a kapitalismus navždy bude ve světě méně než před ní. V sovětské říši různé převraty jsou možny, ale znovunastolení kapitalismu tam by byl sen neprozíravé mysli. Na velkém dnes sovětském území socialismus není otázkou. Otázkou bude — už je přičiněním statečných mužů — podoba socialismu. Má to být socialismus, jemuž všechno je dovoleno?

V pravděpodobné budoucnosti kapitalismus bude vystaven trvalé konkurenci socialismu, a často bude se obtížně hájit i proti státu, který patrně jediný je schopen zmocit některé nové a nesmírné úkoly, jež přinesla moderní doba. Úkoly ty jsme vypočítali. Starý zápas mezi přichylností lidí k svobodě a přichylností k sociální rovnosti a sociální jistotě bude pokračovat. Byli a jsou, kdo od vlastní činnosti nečekají významné výsledky a dávají přednost sociální jistotě, ať jakkoliv je potřísněna — jak v sovětech je.

Jestliže násilí nebude rozhodovat — nebude? — tendence kolektivistická a tendence individualistická budou se navzájem korigovat a střídavě stát v popředí podle toho, čeho v té které periodě bude více třeba. Snad, po nějakou dobu, idea státní nebo socialistická bude mít celkovou převahu.

Je tomu už dosti dávno, co komunistický socialismus přestal být hlavně třídním dělnickým hnutím a stal se hlavně hnutím politickým. Má blaho diktatury na prvním místě svého zájmu a zavírá dveře před individuální snahou, která v dosavadní historii hrála velkou roli. Je

to politicky vymyšlená, nikoli organicky vzniklá posice a spokojuje se více méně netečným kolektivismem.

Solidní psychologové objevili, co nazývají "úzkými hranicemi lidské mysli". Učí, že člověk je nedokonalé uzpůsoben, a že do jeho mysli obyčejně se vejde jeden problém, jen jeden zájem. Tak historie pohybuje se kupředu ne jednotným rozhodnutím celku, nýbrž zápasem dvou směrů. Bylo řečeno:

"Zkouška prvotřídní inteligence je schopnost udržet v mysli dvě protikladné ideje a přece si zachovat schopnost jednání." Sovětský socialismus se vzdal nároku na prvotřídní inteligenci, jak tu je charakterisována. Lhostejně snáší, že zároveň s tím se odchyluje od marxismu. Vědomě se na toto odchýlení připravoval, když se nazval marx-leninismem a spojil to, čemu Marx učil, s tím, co Lenin chtěl. Oficiální doktrinou komunismu je dialektika, což mu však nebrání v trvalé snaze dialektickou skutečnost likvidovat. Jestliže dialektika není soutěž dvou směrů, co je? Komunisté ovšem hojně citují Marxe, ale nikdy necitují jeho základní poučku: "Co charakterisuje dialektický pohyb", psal Marx, "je současná existence dvou protikladných aspektů, jejichž výsledkem je nová kategorie. Výlučný pokus vyloučit špatnou stránku rozbíjí dialektický pohyb na dva kusy."

Avšak nic není sovětskému socialismu tak velice proti mysli jako současná existence dvou směrů. Kam dosáhne, vyhlazuje jeden směr, trestá jeho nositele a přikrývá vše svým monologem.

Je snadno říci, co je ideál. Nepotlačitelná existence dvou složek lidské povahy, kolektivistické a individualistické, byla v dějinách dostatečně prokázána, a ideál by byl spojit je v citlivé, pružné koexistenci, v níž oba směry přispívají tím, co je jejich přednost. Ideál je synthesisa. Poněvadž však, pro "úzké meze lidské mysli", všechno se rozhoduje zápasem, je třeba znát podmínky zápasu. Zřídka kdy, snad nikdy — vzdá se silná strana dobrovolně svých privilegií. Sovětský socialismus bude tlačen k synthesisi, jestliže demokracie bude silná. Jestliže buržoasie nepropadne "principu rozkoše" a jestliže kapitalismus se vrátí k svým přísnějším začátkům. Jestliže prospěšnost individuální snahy bude i v socialistických zemích prokázána čilými lidmi. Jestliže obyvatelstvo tam pocítí, že může být, aspoň v menších věcech, lépe obsluženo než je obsluhuje gigantický, zapomětlivý kolektivismus.

Drobné zprávy ze světa

Metro bude mít indické hlavní město Dillí. Končí také přípravné práce na budování metra v Kalkutě, jednom z nejlidnatějších měst světa. S výstavbou metra se počítá i v Bombaji. • O pětinu turistů méně než vloni přijíždí letos v důsledku rostoucí inflace a životních nákladů do Itálie. • Dlouhodobý kontrakt na dodávku polských obráběcích strojů do Japonska podepsali zástupci obou zemí. V první zásilce odešlo Polsko do Japonska 300 frézovacích strojů. • Japonská vláda zakázala výrobu 101 běžně používaných léků, protože se dokázalo, že jde o chemikálie bez léčivých účinků. Mezi nimi je 90 vitaminových přípravků, prášky proti bolestem hlavy a stimulanty srdeční činnosti. • Po 25 letech klidu se k životu probudila sopka Jake 200 km od Tokia. K výbuchu došlo v časných ranních hodinách, takže, ač je sopka oblíbeným výletním místem, nikdo nebyl zraněn. Sopka řádila 4 hodiny bez přerušení. • Tři v autech uložené pumy vybuchly v Paříži — dvě před pravicovými vydavatelskými a jedna před židovskou podpůrnou organizací. Čtvrtá puma byla zneškodněna před kanceláři státní televize. • V důsledku několikátých denních vzpour v různých věznicích ve Francii se nyní vězňové nepropouštějí a noví se neposílají do věznic. • Papež Pavel VI. poslal blahopřejný telegram Štěpánu Kardinálu Vyšinskému, Varšavskému arcibiskupovi, k půlstoletí od jeho vysvěcení za kněze. • Kanadské aerolinie dostaly v USA nové letecké trasy: Edmonton-Calgary-San Francisco, Calgary-Winnipeg-New York, Halifax-Bangor-Portland-Montreal, Toronto-Dallas-Forth Worth-Houston a Quebec-New York. • Čína se rozhodla postavit v Pakistánu za pětadvacet milionů dolarů — sportovní komplex, jako součást svého programu zahraniční pomoci. • V indickém hlavním městě Dillí čeká devadesát tisíc občanů na telefon, někteří až čtrnáct let. (V československu víc lidí a skoro stejně dlouho čeká na byt.) • Skupina extrémních peronistických guerrillas zavraždila v Buenos Aires levicového kongresmana a k činu se hrdě přiznala. • 16-ti členná delegace Americké lékařské asociace se vrátila z Číny s velkou chválou na tamní metody, úspěchy a pokroky v nápravě zlomenin, přišívání odtržených údů a hojení popálenin. •

**Chcete strávit' vaše prázdniny
v krásnej prírode?**

**Chcete sa osviežiť' vzduchom voňajúcim
priskyricou borovej hory?**

NAVŠTÍVTE

SOKOL WOODLANDS letovisko

v krásnych Catskillských horách, len dve hodiny cesty z New York City. • Prvotriedna krajanská kuchyňa, kúpanie, vychádzky do hôr, možnosť člnkowania na krásnej Delaware River, kl'ud a pritom pobavenie. • Primerané ceny, zvláštna zľava pre dlhodobý pobyt. • O rezervácie, alebo bližšie informácie píše na:

SOKOL WOODLANDS

MAIL ROAD, BARRYVILLE, N. Y. 12719

Telefon 914/956-8413, alebo 201/676-0280

V Kalifornii navštívte kraj. podnik

3 Nations Wine and Dinner House

CONTINENTAL SPECIALTIES
HUNGARIAN & SZECHEDINER GOULASH
WITH BOHEMIAN DUMPLINGS — SAUER BRATEN
DOMESTIC & IMPORTED BEERS & WINES ON TAP

LUNCH & DINNER DAILY
CLOSED MONDAY

GEORGE J. SIEBERT
Your Host

13756 Arnold Drive
Telephone (707) 996-9979

GLEN ELLEN, CA.

50 mil severně od San Franciska v historickém údolí Jacka Londona. Uctivě zve Jiří Siebert, bývalý majitel "České hospůdky" v San Francisku. Jidelna a bar pro Vaše pohodlí.

Naše knihy v exilu

Knihy vlastní edice a všech exilových nakladatelství do celého světa zasílá

LITERÁRNÍ KLUB

K.J. Krušina, Fack, S-126 08
Hagersten 8, Sweden, Europe.
Napište si o prospekt

HISTORICKÉ ROZHODNUTÍ V PORTUGALSKU

Televizní prohlášení portugalského presidenta Antonia de Spino, že Portugalsko uznává právo na nezávislost svých zámořských území a je okamžitě ochotno odevzdávat politickou moc představitelům obyvatelstva v Guineji-Bissau, Angole a Mozambiku, vyvolalo silný ohlas ve světě. Západní tiskové komentáře hovoří o historickém rozhodnutí. Britský tisk přirovnává Spinovo prohlášení k někdejšímu projevu britského státníka Macmillana, který ohlásil dekolonizaci afrických oblastí kdysi závislých na Velké Británii. Švýcarský tisk hovoří o hodině pravdy, která udeřila pro portugalská zámořská území. V Angole se dvě guerillová hnutí, která se dosud vzájemně potírala, dohodla na společném postupu při nastávajících jednáních o nezávislosti s Portugalskem. Společné komuniké vůdců obou hnutí spolupodpsali presidenti čtyř afrických států, Nyerere z Tanzanie, Kaunda ze Zambie, Nguabi z Konga a Mobutu ze Zaire. Předseda státní rady Guiney-Bissau, Cabral, prohlásil, že nyní nastala možnost loyální spolupráce s Portugalci. Portugalský prezident Spino řekl v projevu, kterým ohlásil nový ústavní zákon o zámořských územích, že africké národy jsou nyní naprosto schopny vytvářet vlastní politické instituce a obhajovat svou

Mezinárodní přehled

svobodu. Podle jeho slov ustaly nyní důvody k bojům v Africe a vojáci obou stran si mohou podat ruce. Portugalské jednotky, v kterých byli také četní afričtí domorodci, bojovaly s osvobodovacími hnutími v Guineji-Bissau, Angole a Mozambiku 13 let. Po státním převratu 25. dubna zahájili Portugalci jednání o zastavení bojů v Guineji a Mozambiku. V Guineji ustaly boje v polovině května. V Mozambiku se bojovalo dále. Minulý týden odjel nejmladší člen portugalské vojenské junty admirál Coutinho do Angoly, aby tam vytvořil vojenskou vládní radu, která by připravila nezávislost země. Podobné opatření se chystá v Mozambiku.

VELKÉ ZMĚNY TAKÉ V ETIOPII

V Etiopii byl vyměněn předseda vlády Endalkačev Makonnen, kterého císař Haile Selasie pověřil vedením kabinetu, když letos v únoru vypukly v zemi mezi vojáky a studenty nepokoje. Na jeho místo byl nyní dosazen Michael Imru, někdejší ministr pro hospodářskou koordinaci a dosavadní etiopský velvyslanec u odboček Spojených národů, které mají své sídlo v Ženevě. Z odvolání Makonnena je zřejmo, že císařův vliv upadá a že stále větší politickou roli hraje armáda. Makonnen byl obviněn, že se ve svém úřadě ne-

osvědčil, že brzdil sociální reformy, že se snažil vyvolávat v armádě rozmišky a že chránil své přátele a příbuzné, kteří se v minulých letech politicky zprofanovali a z nichž někteří byli už v červnu zatčeni.

ÚSPORNÁ OPATŘENÍ V ITÁLII

Italská vláda poněkud uvolnila strohá opatření, která zavedla letos v květnu za tím účelem, aby podvázala dovoz, omezila konsum a vyrovнала značně pasivní zahraniční platební bilanci. 8. května uvalila na dovozce povinnost skládat z celkové ceny importovaného zboží 50 procent bezúročně na půl roku u národní banky. Tím se import prodražil a odbyt dováženého zboží poklesl.

Restriktivní opatření se podle údajů vlády neminulo očekávaným účinkem. Ta hraničně platební bilance se zlepšila do té míry, že u zemědělských výrobků bylo možno učinit částečné výjimky. S platností od tohoto pondělka zemědělské výrobky, dovážené z ostatních zemí Evropského společenství — až na hovězí maso — 50ti-procentní importní přírůstek už nepodléhají a u hovězího masa se přírůstek snižuje na pouhých 25 procent. Prodejní ceny potravin však neklesnou. Hovězí maso bude stát o 18 procent více než před třemi měsíci. Italská vláda totiž odhodnotila o 12 a půl procenta italskou měnu vůči takzvanému zelenému dolaru, to znamená vůči přepočítávací jednotce, v níž jsou ceny zemědělských výrobků v rámci Evropského společenství vyjadřovány. Program přísné úspornosti, na němž se koaliční strany před třemi týdny po dlouhém a úporném vyjednávání dohodly, odvolán nebyl a bude v nejbližších dnech předložen parlamentu ke schválení. Jeho účelem je, učinit přítrž inflaci, která se projevila ročním vzrůstem životních nákladů o 18 procent. Podstatou úsporného programu je větší zdanění příjmů, nemovitostí a pohonných látek, jakož i zvýšení cen elektrické energie a úředních poplatků za povolení k jízdě motorovými vozidly. K podvázání inflačních trendů byly znesnadněny také bankovní úvěry. Výhodné úvěry budou nadále poskytovány jen menším a středním podnikatelům a těm velkým podnikům, které chtějí investovat v hospodářsky zaostalých krajích jižní Itálie a napomáhat k jejich rozvoji. Dohodě o úsporném programu předcházela vleklá vládní krize, protože socialisté se zdráhali přistoupit na jakákoliv opatření, jimiž by byly postiženy široké vrstvy obyvatelstva. Nakonec však i socialisté uznali, že italský národ, včetně dělníků, žije

nad poměry a že bez všeobecného šetření nelze zemi zachránit před hospodářským bankrotem. Komunisté, kteří jsou v opozici, samozřejmě úsporný program odmítli a vedou proti němu demagogickou kampaň. Pochopení pro úsporná opatření neprojeví ani odboráři. Společný výkonný výbor tří největších italských odborových organizací sice zamítl návrhy některých nižších složek, aby byla vyhlášena generální stávka, toto rozhodnutí ovšem nebezpečí stávek nezažehnalo. Funkcionáři odborových organizací v některých průmyslových odvětvích dali na srozuměnou, že stávkovat chtějí a doporučili ostatním členům, aby uspořádali protestní akce co nejdříve.

SOVĚTSKÝ SVAZ- REKORDNÍ NÁKUPČÍ

V Sovětskému svazu platí hlavní pozornost žním a počasí. Není divu. Předloni musily Sověty v důsledku nejhoršího sucha za posledních sto let dovézt obrovská množství obilí z Ameriky, loni však sklídily rekordních dvěstědvacet dva a půl milionu tun obilí. Žňové práce v zemi sověchozů a kolchozů se podobají vojenskému tažení. Sovětské sdělovací prostředky hovoří o bitvě o zrno a úderných četách a vyzývají k mobilisaci všech sil. Obrovský počet nasazených lidí a strojů, včetně vojenských nákladních automobilů a řidičů, se dal na pochod a směřuje z jihu na sever.

Evropská část Sovětského svazu hlásí rekordní výnosy jařin. Problémem je však sklizeň: vydatně přšelo a značná množství obilí polehla. Celkovou situaci komplikuje ještě okolnost, že Kazachstán, jehož význam pro sovětské zemědělství v posledních letech silně vzrostl, trpí letos suchem, takže jeho manko musí nahradit Ukrajina, evropská část Ruska a střední Sibiř. Tam je úroda slibná, ale dostat ji pod střechu, vyžaduje celostátní kampaň. Z náznaků v sovětském tisku a na základě odhadů zahraničních odborníků lze soudit, že se sklizeň přiblíží oficiálnímu plánu na letošní rok, to je dvěstěpět milionů tun obilí. Toto množství by se považovalo za uspokojivé, i když je o sedmnáct milionů tun menší než loni. Všechny takové odhady však závisí na splnění různých předpokladů. K nim patří i včasné opravy strojů, dostatek náhradních dílů a dobrá organizace práce. Zprávy ze středního Ruska a Ukrajiny hovoří o polehlém obilí; je pravda, že se sovětské zemědělství pracovníci nedali před rokem zastrašit podobným počasím, ale tehdy byly lepší vyhlídky, že Kazachstán nahradí, co jiné svazové re-

publiky nebo oblasti nedodají. Že žňová situace v Sovětském svazu není dobrá, vyplývá z nedávné oficiální zprávy, že tam bylo dosud pokoseno jen šest procent osetých ploch. Hranice sklizně v Sovětském svazu probíhá nyní až o čtyřista kilometrů jižněji než loni v této době a "v řadě oblastí" je "krajně nepříznivé počasí", doznal minulý čtvrtek pražský rozhlas.

Moskevská vláda mezitím čile nakupuje maso na světových trzích, kde je nyní výhodná situace pro odběratele. Sověty uzavřely dohodu s Novým Zélandem o dodávce asi 35.000 tun skopového v hodnotě přibližně čtyřiceti milionů dolarů a z Argentiny letos dovezou celkem sto tisíc tun hovězího masa. V souvislosti s červencovou smlouvou mezi Moskvou a Buenos Aires o dodávce dvanácti tisíc tun argentinského hovězího masa v hodnotě patnácti milionů dolarů vyplývá, že Moskvu přijde jeden kilogram argentinského hovězího jen na jeden a čtvrt dolaru. Tyto nákupy pomohou Sovětům ušetřit vlastní dobytek a zvýšit jeho prořídle stavy.

ODEJDE ŠPANĚLSKÝ DIKTÁTOR?

Pozoruhodné jsou také zprávy z Madridu. Podle lékařského komuniké se sice zdravotní stav 81-letého šéfa španělského státu Francisca Franca poněkud zlepšil, nicméně španělský národ se už připravuje na jeho odchod. Z politického života se už Franco de facto stáhl, když předal své pravomoce byt' i jen prozatímně bourbonskému princovi Juanu Carlosovi. Toho si vybral za svého nástupce již před pěti a šéfem státu s titulem krále, má být provolán nejspíše do osmi dnů po Francově smrti. Názory na otázku zdali se Juan Carlos na královském trůnu dlouho udrží, se podle Keutrovy biskupské kanceláře rozcházejí. Někteří političtí pozorovatelé soudí, že dlouho neobstojí, jiní ho však považují za prozíravého muže, který dokáže manévrovat mezi soupeřícími vnitropolitickými složkami a který jejich rivalitu využije k upevnění své pozice. Velkých politických změn nebo reform se z počátku pravděpodobně neodváží. V čele vlády ponechá bez pochyby alespoň několik měsíců Carlose Ariase Navarru, který se stal premiérem teprve loni v prosinci, když jeho předchůdce Luis Carrero Blanco zahynul při atentátu. Onynějšího premiéra se však trvale opírat nemůže. Ten má totiž mnoho odpůrců, kteří mu mají za zlé především jeho nezdařený pokus vypovědět ze země bilbaoského biskupa Antonina Anoverose.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připlácujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.*

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Détente ignoruje východní Evropu...

(Dokončení se str. 1)

Říká se, že nestabilita malých středoevropských států přispěla k vypuknutí druhé světové války, — a že něco podobného se může stát zase. To mi alespoň rozhodně chtělo dát najevo prezident Podgorňj, když jsem mu odevzdával svoje pověřovací listiny v dubnu 1969. Patrně to myslel upřímně, když říkal, že sovětský zásah v Československu zabránil vypuknutí další evropské války. Jak hluboce vlastně věří sověti, že détente uznalo jejich poslání udržovat mír v Evropě despotickými metodami?

Zvonění umíráčku

Československo zazvonilo umíráčkem ideí, že "splývání" nabízí pokojné a bezbolestné řešení. Tato doktrína, která je hojně rozšířena v amerických akademických kruzích, a kterou zastává i jugoslávský vedoucí stranický teoretik Kardel, tvrdí, že historie povede k nevyhnutelnému kompromisu mezi komunismem na jedné a sociální demokracií nebo vývojovým kapitalismem na druhé straně. (Je nám malou útěchou, jestliže obráncové této doktríny dávají za příklad křesťansko-moslimský konflikt, který se staletím uhladil).

Faktický vývoj jde zcela jiným směrem. Věrnost Sovětů (a Číňanů) zásadám ideologického boje vylučuje možnost, že by připustili obrátit takzvaného pokroku od socialismu ke komunismu. Čeští vůdce z roku 1968 byli poraženi jakožto obráncové oné teorie splývání, která by byla připustila mohutnou revisi stranického statutu, což, mimo jiného, by bylo vedlo k tajným volbám stranických funkcionářů a veřejným zasedáním Ústředního výboru, (která, mimochodem, byla běžná za Leninových časů). Ze sovětského hlediska, československá komunistická strana ztratila kontrolu tím, že degenerovala na masové hnutí hledající "komunismus s lidskou tváří". Tak jako v jiných zemích, otázka není, zda převládne kapitalismus či socialismus — není pochyb, že při svobodných volbách by leckde zvítězil socialismus — skutečná otázka je stupeň stranické a tedy sovětské kontroly.

Ve východní Evropě došlo k určitým pozitivním změnám. Následkem celosvětového odporu proti invazi do Československa, sověti nepoužili zbraně na potlačení polských rebelií v Gdansk a Štetíně v roce 1970. To neznamená, že by to nebyli udělali, kdyby se nebyla onoho účelu ve vši schopnosti ujala polská policie, a kdyby nebyl existoval tak vhodný kandidát jako Gierek, jako výměna za Gomulku.

Došlo také k praktickým odchylkám od sovětské normy. Z nich nejvýznamnější je schopnost Polska udržovat soukromé zemědělství a slu-

šný respekt církve. Rumunsko si může občas dovolit luxus ohrožení nosu nad některými rysy sovětské zahraniční politiky, — ale hlavně proto, že nemá společné hranice se západními zeměmi a protože — ideologicky — Ceaucescu třímá kormidlo rumunské loď pevnou rukou. Maďarské hospodářství je — ve srovnání s jinými satelity — považováno za zásluh. Americký export do zemí se státem řízeným hospodářstvím se zmnohonásobil. Byl v nich absorbován stejně jako ideologická integrace celého sovětského systému.

S jedinou výjimkou Polska, takové projevy autonomie se v základě společnosti nedotkly. Lidská práva a svoboda v satelitních státech nezískaly odpovídajícím způsobem, a poslední dobou došlo dokonce v Československu a Maďarsku k novým represáliím.

Moskva nadále vládne. Koordinuje tajnou policii ve všech svých satelitech a určuje, kdo je tam v čele strany. Může trestat: kontrolou a přidělováním investic. Realisticky vzato, neexistuje naděje, že by porobené národy mohly samy shodit sovětské jho.

Co vůbec satelitní státy získávají z pokusu Západu "obelstít" Sovětský svaz? Účel Johnsonova pokusu "stavení mostů" byl příliš zjevný a skončil dříve než začal. Willy Brandt se pokusil o podobnou metodu. Chtěl proniknout do východní Evropy po mostě dohody s Ruskem o neútočení. Ani to nebylo příliš úspěšné, protože, třebaže to napomohlo k détente, dosud to přineslo jen nepatrnou úlevu satelitním zemím. Podle sovětské logiky uvolnění napětí mezi Východem a Západem hrozí podminovat základy východní kontroly západně orientovaných poddaných států.

Necháme-li stranou svědomí uklidňující teorii o tom, že "kladné" dějinné síly to nějak vyřeší, jaké jsou možnosti odstranit nespravedlnosti, jimž jsou vystaveni obyvatelé východní Evropy?

Zásah: buď silou nebo tlakem, jak to bylo navrhováno v roce 1952 republikánskou stranou v prezidentské kampani. Západ by nic podobného za žádnou cenu neriskoval.

Revolta: úspěch možný pouze jako výsledek disintegrace Sovětského svazu, anebo v nepravděpodobném případě, že by východoevropští nebo baltičtí vůdce se zmocnili centrální vlády a stranického aparátu, kde nyní převládají Rusové.

Apelování na lepší instinkty Rusů: záležitost zlobožná, avšak bláhové naděje.

Mírný, pozvolný vývoj uvnitř komunistického hnutí: podpora tohoto trendu je základním kamenem východní politiky většiny západních

států. Je považován za nejbezpečnější a nejlogičtější cestu. V každém případě to bude pomalý a namáhavý proces.

Můžeme dělat jen málo

Realisticky nazíráno, můžeme udělat jen nepatrně málo, skoro nic, abychom uvolnili sevření, jimž Sovětský svaz drží své poddané. Váhali jsme jít na pomoc Maďarsku v roce 1956, protože jsme se báli, že bychom porušili dohodu, kterou jsme v roce 1955 uzavřeli s Ruskem, o poskytnutí nezávislosti Rakousku. Navíc, tehdejší britský, francouzský a izraelský útok na Egypt byl velmi komplikujícím faktorem. Reakce presidenta Johnsona na sovětskou invazi do Československa v roce 1968 byla potlačena jeho touhou ukončit svoje vládní období schůzkou se Sověty na nejvyšší úrovni a dohodou o strategických zbraních.

Avšak světová reakce na Československo, zvláště v evropských komunistických stranách, patrně hrála určitou úlohu v tom, že Sovětský svaz dospěl k jakémusi zásadnímu détente. Mezinárodní komunistické zasedání v Moskvě v roce 1969, ukázalo Rusku že ve své soutěži s Čínou o ideologické vůdcovství pokulhává. Nová příměs zlepšených vztahů se Západem byla přidána ke 24. sjezdu sovětských komunistů v březnu roku 1970. V následujících jednáních pak předáci východoevropských komunistických zemí získali. Dohody uznaly legalitu jejich režimů a národní hranice jejich států. Nicméně: otázka kontroly sovětů nadále zůstává. Nadále zůstává i jejich sevření, ještě posíleno tím, jak šikovně sověti dovedli využít období relativního uvolnění. Posloužilo jim k tomu, aby konsolidovali svoje pochybně nabyté zisky. Značný zájem je nyní věnován — ostatně plným právem — osudu utlačovaných menšin v Sovětském svazu. Náš morální závazek vůči porobeným lidem se zmenšuje. Nynější konference o evropské bezpečnosti a spolupráci nám dává příležitost něco pro ně udělat. Přes a proti vůli sovětů posvětit détente mezi Východem a Západem schůzkou na nejvyšší úrovni, nadále trváme na svobodnější výměně lidí a myšlenek, takové, která by pomohla odbourat izolaci východní Evropy, a ovšem obyvatel Sovětského svazu.

Budoucí další příležitosti ukázat při jednáních sovětům, že zmírní-li svůj despotismus, mohou získat celou řadu výhod. Neměli bychom tyto příležitosti nechat nevyužity. Tvrzení i některých našich vládních představitelů, že americký zájem o lidská práva by mohl zhatit boj proti nukleární válce, prostě nemá smyslu...

Před dalšími volbami v Anglii?

Jestliže byly v Británii vůbec ještě pochyby, zda budou na podzim nové volby, rozptýlil je kancléř pokladu Denis Healey, když předložil v Dolní sněmovně svůj mini-rozpočet. Řekněme hned, že v britských hospodářských kruzích je rozpočet ministra financí labouristické vlády označován za bezvýznamný. Nová opatření jsou vskutku mírná. Wilsonova vláda klade větší důraz na zvýšení výdajů spotřebitelů než na potírání nezaměstnanosti a Healey sám řekl, že širší opatření oznámí "na podzim ve své plné rozpočtové zprávě". Ministr financí ujistil členy parlamentu, že má v úmyslu "napadnout inflaci u samého zdroje". Proto snížil daň z přidané hodnoty z deseti na osm procent, zvýšil subvence na některé potraviny o 50 milionů liber a poskytl úlevy majitelům nemovitostí, kteří musí od dubna letošního roku platit mnohem vyšší daně. Za jeden zdroj inflace lze nepochybně pokládat automatické zvyšování mezd v závislosti na růstu životních nákladů, zakotvené v dohodách, které uzavřela předcházející konzervativní vláda s odbory. Ve srovnání s loňským rokem jsou nynější ceny v Británii o více než 16% vyšší.

Asi polovina zaměstnanců už obdržela příslušné mzdové přídatky, což ještě urychlilo inflační spirálu. Britský ministr financí uvedl, že jen snížením daní z přidané hodnoty klesnou životní náklady o jedno procento. Tím se zpomalí další stoupání cen a pro odbory bude snazší dodržet dohodu s labouristickou vládou, v níž se zavázaly, že uvedou své mzdové požadavky v soulad s pohybem cen.

V televizním projevu Healey vyzdvihl, že nemůže dovolit, aby životní náklady nadále stoupaly nynějším tempem, a že nadešel čas k ráznému jednání. Růst spotřebních výdajů bude stimulovat britský průmysl, v důsledku čehož nezaměstnanost asi poněkud klesne. Oblasti s vysokou nezaměstnaností, jako jsou například Wales a Skotsko, dostanou od státu na mzdové subvence 60 milionů liber čili dvakrát víc než do-

sud. Ministr financí uvolnil také do určité míry kontrolu nad dividendami, vyplácenými společnostmi akcionářům, aby usnadnil podnikům financování nových investic.

Vzhledem k tomu, že přísné cenové kontroly a restrikce koupí na splátky zůstávají v plné platnosti, netají se britské hospodářské kruhy skeptikou. Mnozí však pokládají za povzbudivé už to, že se nynější hospodářský stav v Británii nezhorší. Všechna tato opatření přijdou stát asi na 800 milionů liber na celý fiskální rok. Ministr financí v této souvislosti oznámil, že Británie dostane od Iránu půjčku v hodnotě jedné miliardy 200 milionů dolarů — záručitelnou za "komerční sazby". I když někteří poslanci vyjádřili nad tím neklidnost, skutečnost je, že stav britské platební bilance je takový, že se země neobejde bez zahraničních prostředků. Předáci konzervativní strany prohlásili, že Healey jim prozradil datum voleb a někteří labourističtí poslanci se vyjádřili v soukromých rozhovorech ve stejném smyslu. To že úprava nových nižších sazeb daně z nemovitostí má být provedena do 1. října, vyložili si mnozí tak, že volby budou vypsány na třetí říjen. Do té doby, jak labouristická strana doufá — se zlepší její volební vyhlídky, protože se peněženky britských občanů přechodně naplní. Vládnoucí strana si slibuje mnoho i od výročního sjezdu britských odborů, který proběhne krátce před tím. Nepřekvapuje tudíž, že vůdce konzervativní strany Edward Heath považoval za nutné ve svém pondělním projevu v Surrey vybičovat spoluobčany, aby se "měli na pozoru před politiky, přínášejícími dary".

Už sto deset let

existuje pěvecký soubor Václav v Čisté u Kralovic v Západočeském kraji. Na slavnosti, která byla u této příležitosti uspořádána, vystoupili sólisté z Národního divadla v Praze a sedmnáct pěveckých souborů Západočeského a Středočeského kraje s více než tisíci zpěváky.

**TENNANAH
LAKESHORE LODGE**
Roscoe, Sullivan County, N.Y. 12776
(607) 489-9900

Na krásnou dovolenou nebo weekend

Jen 110 milí z New York City. • Na horském jezeru (2000 ft vysoko). • Evropské prostředí. • Tennis, Golf, rybaření, volné lod'ky, pláž. • Útulná restaurace s barem a hudbou pro tanec. • Moderní ubytování. • Přírodní procházky. • Otevřené od května do prosince. • Napište si o barevný prospekt.

Majitelé a vedoucí Dina a Michael Pavelka.

SPORT

V posledním kole letní mezinárodní soutěže Interpohár vybojovali čs. mužstva Baník Ostrava a Slovan Bratislava první místa ve svých skupinách a tím také obdrželi po 10.000 švýcarských franků. Výsledky: Atvidaberg FF (Švédsko) — Slovan Bratislava 0:2, Légia Varšava-Baník Ostrava 1:1, Slavia Praha-Austria Vídeň 0:1, Vöest Linz-Spartak Trnava 1:0, VSS Košice-LKS Lodž 1:1, Standard Liège-Bohemians Praha 3:0. Pražský Bohemians, Spartak Trnava a VSS Košice si zajistili první místa ve svých skupinách již v předposledním kole.

Ostatní čs. fotbalová mužstva se připravovala na novou sezonu v utkáních se zahraničními soupeři. Z výsledků: VFR Mannheim-Dukla Praha 1:4, Mnichov 1860-Spartak Trnava 1:2, Racing Strassbourg-Sparta Praha 1:0, Žilina-Polonia Bytom 1:2.

V Zürichu byla vylosována evropská pohárová soutěž ročníku 1974-75. Čs. fotbalový mistr Slovan Bratislava dostal za soupeře v 1. kole turnaje o Pohár evropských mistrů belgický Anderlecht Brusel. Slavie Praha, čs. reprezentant v soutěži, se ut-

ká s mužstvem Karl Zeiss Jena a v soutěži o Pohár UEFA hraje Dukla Praha s cyperským mužstvem Pezoporikos Larnaka a Baník Ostrava se španělským mužstvem Real San Sebastian. Všechny soutěže budou zahájeny 18. září.

Ve finale evropského pásma soutěže o Davisův pohár v Donecku prohrálo čs. tenisové družstvo, reprezentované J. Kodešem, Fr. Palou a V. Zedníkem se Sovětským svazem v poměru 2:3. Čs. tenisté sice již vedli 2:1, ale v rozhodujících zápasech podlehl Kodeš Metrevelimu v pěti setech 4:6, 6:3, 4:6, 6:3, 7:5 a Pála pak prohrál s Kakuiliou též v pěti setech 6:3, 4:6, 6:4, 2:6, 6:4. Na mezinárodních lehkotletických závodech ve skotském Edinburghu podlehl čs. reprezentanti mužstvu Anglie 102:108. Lépe se dařilo čs. mužstvu žen, které remisovalo s Velkou Británií 73-73 a v té samé soutěži zvítězilo nad Holandskem 79-56.

—pza—

Horkovzdušné sušárny

Na okraji města Touškova v okrese Plzeň-sever vyrostl mohutný objekt velkokapacitní sušárny, jejímž výrobcem je podnik RND v Ejpovicích. S hodinovým výkonem 18 centů úsušků je největším československým sušárenským zařízením. Rudné a nerudné doly v Ejpovicích jsou monopolním výrobcem těchto zařízení v zemích Rady vzájemné hospodářské pomoci.

Odejel s prázdnýma rukama

Náměstek ministra zahraničí Sovětského svazu Leonid Iljičov, vedoucí sovětské vládní delegace na jednání s Čínou o pohraničních otázkách, se vrátil po jednoměsíčním pobytu v Pekingu s prázdnýma rukama do Moskvy. Oznámily to agentury Reuter a United Press International z Moskvy a Londýna s poukazem na tamní diplomatické prameny. Návrat hlavního sovětského vyjednavatele doprovázelo obnovení prudkých útoků čínského tisku na Sovětský svaz, který se prý snaží proniknout do Afriky a nastolit nadvládu v Indickém a Tichém oceánu. Iljičov se vydal do Pekingu po prvé před pěti lety. Po jednoroční přestávce přijel tam znovu 26. června, ale ani tentokrát nepochodil. Žádná strana není ochotna slevit ze svého stanoviska. Sověty navrhly Číně uzavření dohody o neútočení, ale Mao Ce Tungův režim, jak zní sovětská stížnost, nechal jejich návrh vůbec na vědomí. Číňané žádají, aby Sověty stáhly svá vojska, čítající údajně milion mužů, od čínských hranic, a

chtějí také aby Sověty prohlásily za nerovné smlouvy, které jim byly vnuceny ruskými cary. Jestliže to Sověty učiní, budou prý Číňané ochotni přijmout poměrně menší úpravu hranic. Moskva odmítla tyto požadavky jako nepřijatelné, označila územní nároky Pekingu za "menstruální" a obvinila ho, že chce obnovit čínskou říši v hranicích někdejší "čching-ské dynastie". Jak dále uvedly zmíněné diplomatické prameny, čínská vláda nechtěla na vědomí opětovné žádosti, aby Iljičovovi bylo dovoleno znovu se ujmout vedení sovětské delegace v Pekingu. Sovětům se rovněž nepodařilo přemluvit Číňany, aby vrátili sovětský vojenský vrtulník a jeho tříčlennou posádku, které zajali 14. března letošního roku. Sověty tvrdí, že vrtulník měl humanitární poslání a zablouděl v nepříznivém počasí, ale Číňané tvrdí, že šlo o špionáž. Pekingská vláda, znepokojená sovětskými vojenskými přípravami na hranicích, obviňuje Sověty, že plánují přepad Číny. Moskva to důrazně popírá. Číňští pře-

"Maloměsták" je — mám zato, že nezálovatelná — nádivka nejen v češtině. Ale pouze v češtině a jazycích příbuzných filologicky a ideologicky může nabýt toto označení rázu trestního oznámení. V tomto smyslu jej také opravdu používá Milena Randová v článku, který vyšel nedávno v Rudém právu, a který dal podnět k této poznámce.

Příznám se, že občas — nikterak se zvláštní oblibou — používám toho slova v jeho všeobecně neurčitěm významu, ale ocitl bych se v rozpaciích, kdybych měl vysvětlit, co přesně znamená. Jako velmi mladý a velmi revolučně naladěný mládenec jsem si myslel, že tatínek je maloměsták, když trvá na tom, abych si myl krk. Později mi připadalo velmi maloměstácké, oddělovat v souvětí jednotlivé věty čárkou, a velmi nemaloměstácké — což je ostatně na Západě móda dodnes — psát všechna slova vesměs malými písmeny. Podobně jako revoluční příslušníci dnešní západní mladé levice pokládali kdysi i příslušníci mé generace za maloměstáctví svatbu v bílém, dovolenou v hotelu, povinné předměty ve škole, autoritativní výchovu dětí v rodině, popřípadě i jídlo z hlubokých a mělkých talířů s vidličkou v levé a nožem v pravé ruce. Zradil jsem — i k tomu se přiznávám — tyto ideály svého mládí, podle nich měřeno, stal se ze mne dokonalý maloměsták, ba co hůře, jsem dnes vcelku naladěný a ochoten tyto "maloměstácké

předsudky" hájit. A to — pokusím-li se domyslet věc poctivě do všech důsledků — vlastně z téhož důvodu, pro nějž se dodnes stavím za "model demokratického socialismu", který je podle citovaného článku Milady Randové příkladný výlupek všeho "maloburžoasního".

Maloměstáctví — alespoň v onom všeobecném významu slova, který Milada Randová věru neupřesňuje — nemá co dělat, dokonce ani ne historicky a podle nejpřísnějších marxistických měřítek, s malovýrobou, masarykismem, sociáldemokratiismem, popřípadě s orientací na Západ, jak se tvrdí v citovaném článku. Je to podle všeho nejspíše ještě jakési společenské klima mravní povahy, které je vlastní nejširším vrstvám moderní společnosti, a to jak na Západě tak na Východě. Technologický pokrok způsobil, že se hmotné i duchovní hodnoty měšťanské epochy staly dostupnými většině lidí, že se jakási zdemokratizovaly, v důsledku toho pak začaly fungovat v jiné struktuře a tím zároveň jednak změnilly svou funkci, jednak pozbyly cosi na svých původních kvalitách. V průběhu tohoto procesu se ovšem stalo, že se některé plnohodnotné životní projevy staly prázdňou formou — v těch případech totiž, když technologický vývoj nestačil společenské potřebě, a ta, namísto aby byla přiměřeně uspokojena — měla být ošizená neplnohodnotnou náhražkou.

Odtud se bere nikoliv potřeba, ale záminka, aby se mohlo hodit po některých společenských jevech nádivkou "maloměstácký". Jistě, že bylo k smíchu, ba hodno opovržení, když se nevěstinka v šestém měsíci vdávala pod myrtoým věnečkem, ale mnohem častěji bylo prostě pohodlnější prohlásit interpunkci za maloměstácký předsudek, než se naučit pravopisu, a prohlásit za "bakuře" či "mastiáka" — jak se kdysi říkalo — každého kdo nemusel přespávat v

chatrném spacím pytli "pod širákem". Náš někdejší "revoluční odpor" proti maloměstáctví bylo pohříchu často jen opovržení kyselými hrozny.

A mám zato, že jako ta liška v bajce promlouvá i Milada Randová, která věrně tlumočí oficiální postoj režimu. Věřu že se podivně vyjímá to její horlení proti spotřebitelskému způsobu života v režimu, který si neopomene připsat k dobru jediný vyrobený televizor či pár punčoch, a její opěvování práce jako prostředku, který dává — cituji — "člověku příležitost uplatnit své vlohy a tvůr-

PODPORUJTE ČESKOU NÁRODNÍ ŠKOLU

čí záměry a nápady" v situaci, kdy tvoří lidé asfaltují silnice, tisíce, ba statisíce občanů nemohou vykonávat své povolání a dětem se přikazuje budoucí povolání podle kádrového klíče.

Opravdu nevím a ani po tom vlastně nepátrám, kdo je maloměsták, ale vím, že pro Miladu Randovou je to každý, kdo alespoň jakž takž podle svých sil uskutečňuje to, o čem ona jen mluví.

Jed

Zadrží Malši

V roce 1995 má podle odhadu přesáhnout spotřeba vody v ČSSR 9 mld kubických metrů. Avšak co do zdrojů, měřeno potřebami vyspělého státu, patří Československo mezi nejchudší země v Evropě. Proto se již dnes stavějí desítky přehrad. Jednou z nich je vodohospodářský komplex Řimov. Po dokončení bude pitnou vodou zásobovat víc než 350.000 obyvatel Jihočeského kraje. Hlavní objekt vytvoří 47 metrů vysoká a 290 metrů dlouhá sypaná hráz, která zvedne hladinu Malše do vzdálenosti dvanácti kilometrů a zadrží celkem 34 milionů kubických metrů vody. Po dokončení první etapy výstavby, která si vyžádá nákladu ve výši 600 mil. korun, bude úprava vody na této přehradě dodávat do vodovodních řadů každou vteřinu 1.400 litrů vody. Později bude tato kapacita zdvojnásobena.

Drobné zprávy

1300 sběren na středním Slovensku tohoto roku vykupuje divoce rostoucí a lesní plody. Mezi nejhledanější patří brusinky, ostružiny — maliny, borůvky, šípky — jeřabina a další. • Různé technické závady, nedodržování technologických předpisů, nesprávná údržba a neopatrnost dětí zavínaly v Čechách v červnu 258 požárů se škodou za 5 milionů korun. Zahynuly při nich tři osoby, 39 bylo zraněno. •

Královny květin

Největší československou sbírku orchidejí mají v Liberecké botanické zahradě. Tato zahrada patří vůbec k nejlepším v celé Evropě. Jediněná je také zdejší sbírka tropických leknínů, v níž dominuje Viktorie královská, největší leknín světa. Pochází z povodí Amazonky, kde byla objevena v roce 1801 seвероčeským botanikem T. Haenkem. Viktorie královská rozkvétá vždy večer, a jeden květ kvete čtyřicet hodin. Jedna rostlina má až čtyřicet nádherných květů. Není bez zajímavosti, že Severočeská botanická zahrada v Liberci si vyměňuje semena exotických rostlin s téměř čtyřmi sty botanických zahrad ve všech světadílech.

Žádáme inserenty, aby laskavě při zadávání jakékoli inserce do Malého oznamovatele předem zaslali příslušný obnos. Nejde o věc nedůvěry, jenom si nemůžeme dovolit při značném zvýšení poštovního, zatěžovat administraci dodatečným zasíláním účtů za inseráty. Otiské- ní jednoinčového inserátu v Malém oznamovateli s tučnou titulovou řádkou stojí \$4.00. Děkujeme za pochopení.

NAPŘÍČ AFRIKOU

Americký autor Henry S. Sloan napsal tuto reportáž ze své poslední dobrodružné cesty exkluzivně pro Americké Listy.

Poušť vypadala čím dál tím vyprahlejší. Občas jsme spatřili karavany velbloudů a malé usedlosti postavené kolem studní, u nichž Tuaregové napájeli dobytek. Po několika dnech na vyprahlé, prachem pokryté poušti jsme byli rádi, když jsme konečně dorazili do Agadezu. Město má uměle chlazené hotely a bary. Nad ostatními budovami ční vysoká mešita z nepaláných cihel. Na velké tržnici na náměstí nabízejí prodávající sušené maso, burské oříšky, datle a jiné potraviny a hned vedle jsou vystaveny typické výrobky Tuaregů, jako jsou kožené předměty, stříbrné šperky a velbloudí sedla.

Z Agadezu jsme jeli dál po poušti, jež se začala pozvolna měnit v savanu, travnatou plošinu. Občas jsme zahlédli pastevce kmene Fulani se stády dlouhorožného dobytka. Opustili jsme Niger a po několikahodinové jízdě nás dlážděná silnice přivedla do rozlehlého města Kano v Nigérii, jež má asi milión obyvatel. Tam nás ubytovali v Misijní společnosti pro Sudan, kterou vedou Američané. Zde na nás už čekala první zásilka pečty od té doby, co jsme vyjeli z Marákeše před třemi týdny. Bloudili jsme pak po rušných ulicích toho starého, opevněného města s pracně zdobenými domy z červené hlíny, s majestátním minaretem tyčícím se do výšky, s emírovým palácem a ohromným otevřeným tržištěm. Tam jsme věru měli jistotu, že jsme skutečně v Africe.

Po přechodu hranic do Kamerunu jsme si prohlédli malebný trh ve městě zvaném Koza a pak jsme vyjeli směrem na západ, do oblastí rozeklaných sopečných hor, z nichž ty nejpozoruhodnější obklopují vesnici Rhumsiki. Jeden den jsme strávili odpočívající na plovárně francouzského hotelu ve městě Garoua. Malebné chýše z trávy jsme si prohlédli v městečku Rey Boubu, jež je střediskem místního sultanátu, a v parku Benoue jsme viděli první dívky afričnou zvěř — hrocha šplouchajícího se mezi balvany v řece Benoue, několik pavianů bleškurychle přehajících do stromů a stáda lani impala přebíhajících silnicí bezprostředně před námi.

Pak jsme opustili Kamerun a překročili hranici do Středoafrické republiky, bývalé části Francouzské rovníkové Afriky. Oblast, kterou jsme projížděli, byla porostlá pralesem a jen občas jsme míjeli vesnici a vyměnili si pozdrav s lovcí nesoucimi oštěpy nebo po pás nahými ženami jdoucími za svou každodenní práci. Viděli jsme domorodé řemeslníky — hrn-

číře a tkalce — při práci. Noc jsme strávili ve stanech nedaleko nádherného vodopádu Boali, vyššího než Niagara a obklopeného bujným porostem džungle. Pak jsme pokračovali směrem do Bangui, hlavního města na březích řeky Ubangi. Jsou tam široké ulice, hotely, restaurace, dobře zásobené potravinářské obchody, muzeum domorodých památek a hypermoderní presidentský palác. Toto město evropského stylu, asi s 200.000 obyvateli, je věru v ostrém protikladu k chudíckému a zaostalému venkovu všude kolem. Naše cesta nás vedla dál džunglí s nevidaným rostlinstvím a pestrobarevnými ptáky i motýly, až k řece Ubangi, přes kterou nás převezla pramice do Zaire.

Pokud jde o Zaire, bývalé belgické Kongo, cítili jsme se při příchodu poněkud nesyti. Dosud jsou tam velmi znatelné pozůstatky krvavé občanské války, jež tu zemi postihla v šedesátých letech. Slyšeli jsme, že to je ta nejprimitivnější a nejzáhadnější oblast, jakou poznáme na svých cestách, ale ačkoli nás občas mořilo horko, vlhko, prach, komáři i mouchy tse-tse, devět dní naší cesty napříč Zaire se pro nás stalo skutečně příjemnou zkušeností. Příslušníci jednotlivých kmenů, které jsme potkávali na silnici, se k nám chovali velice přátelsky. Cesty byly sice neupravené, ale schůdné. Přívozy na řekách jsou dobře udržovány. Proti všemu očekávání jsme se neselekali s obtížemi ani při styku s místními úřady. Jednou nás stihla prudká tropická bouře, ale podařilo se nám postavit včas stany a tak jsme unikli tomu nejhoršímu lijáku. I když města a hotely nebyly na dostup — vždy jsme si mohli doplnit své zásoby potravin nákupem ananasů, napojových plodů a banánů za několik haléřů od prodávačů u silnice. Na jednom místě jsme několik hodin čekali u přívozu na řece, zatím co domorodí dělníci za zpěvu stavěli z klád most dostatečně únosný pro naše auta.

(Budeme pokračovat.)

Nejen pivo

V Olomouci urychleně vyrůstá největší československý závod na výrobu nealkoholických nápojů, jejichž spotřeba neustále roste. V ČSSR se na hlavu ročně vypije kolem 42 litrů limonád (větový průměr je přes padesát). Z toho pražané vypili jen asi 35 litrů na hlavu, kdežto obyvatelé Severní Moravy až pětadesát. Na Bruntálsku je to dokonce pětadevadesát litrů limonád na hlavu a na rok.

Kam kráčí Argentina

Není tomu dávno, co pozorovatelé jihoamerické scény ještě s napětím čekali na to, jaké novinky přinese politický vývoj v Argentině. Ted' se zase se zájmem sleduje, jak dlouho se tam nic zvláštního nestane. Pozornost se soustřeďuje na osobnost argentínské presidentky "Isabelity" Peronové, na její pozici jako vládkyně v zemi, jejíž politické klima bývalo často horké i pro zkušené a otrlé politické profesionály. Zahraniční komentáře dnes píšou o situaci z nejrůznějších úhlů: titulek jednoho například praví, že vláda presidentky Peronové zapouští kořeny; druhý tvrdí, že Argentina je bez vůdce.

Svým způsobem může být kus pravdy v obou. Maria Estela Martínez de Peron překonala první kritické údobí jakéhosi psychologického interregna po manželově smrti. S ústavního hlediska došlo k předání moci ovšem velmi hladce, a ženě, která osobně patrně neměla příliš široký okruh politických spojenců, jistě nejprve pomáhal obraz a dosud živoucí mytós Juana Perona. V ozvušší národního šoku se vpravdě všechny hlavní společenské síly Argentiny semkly; řekněme, že se semkly spíše za odkazem nežli za linií budoucího vývoje. Vádcové politických stran, včetně komunistů, katolická hierarchie, předáci mocného odborového hnutí a zřejmě i představitelé branných sil nabídli Isabelitě Peronové svou podporu. Jistě v tom hrála svou úlohu i tradiční latinskoamerická galantnost a veřejná úcta k ženě, kterou my v Evropě v takové podobě neznáme.

Některé komentáře mají zato, že hlavním tmelem, který dnes Argentinu jednotí, je skutečnost, že se nejeví jiné životaschopné alternativní řešení. Řečeno jinak: osobnost presidentky Peronové je katalyzátorem, který současně zabraňuje eventuálně nebláhemu vývoji. Dopisovatelé, upozorňují například na tento faktor v souvislosti s postavením argentinských branných sil. Generálové v posledních desetiletích několikrát zasáhli — když měli dojem, že je "vlast volá a potřebuje". Tentokrát prý takovou ochotu neprojevují, pokud se Isabela Peronová nedopustí větších politických omylů.

To zdaleka ovšem nemá znamenat, že argentínská situace je dnes bez problémů. Presidentu Peronovi se za jeho krátké, devítiměsíční vlády podařilo zemi vést na kvasočládní kurs. V zájmu "národní obnovy" dosáhl takzvaného "pacto social", společenské úmluvy mezi svazem zaměstnavatelů a převážně peronistickými odbory. Odbory souhlasily s tím, že nebudou přemrštěnými mzdovými požadavky a stávkami rušit sociální smír;

a výrobci se zavázali, že budou držet ceny. Výsledkem bylo to, že Peron opravdu téměř zastavil inflaci. Druhou podstatnou částí peronistického programu byla velmocenská vise Argentiny — "Argentina potencia" (argentina potensia). Hospodářská nezávislost, takzvané zahraničně-obchodní a politické "osvobození" Argentiny patřily k populárním heslům dne, i když antiamerikanismus nemohl mít za nynějšího útěku amerického kapitálu z Argentiny jiný význam než psychologický. K "osvobození" patřilo i navázání širokých obchodních styků s Kubou a zeměmi sovětského tábora, jak je ostatně v dobré paměti po nedávné návštěvě argentinského ministra Gelbarta v Praze. Rozvíjení těchto styků mělo a dosud má i vnitropolitický účel Peron chtěl takovou politikou brát doma vítr s plachet radikální levice, tedy převážně skupinám mládeže a studentstva. Styky s revoluční levicí v zámoří měly poskytovat alibi pro tvrdý postup proti extrémistům doma.

Něco pro příznivce tenisu

Snoubenecký pár wimbledonských vítězů, Chris Evertová a Jimmy Connors, se od návratu do Spojených států vyhýbá tisku. Ale tím, že novinářům sešel s očí, nesešel jim s myslí, a sportovnímu i jinému publiku ovšem taky ne. Jak známo, 19ti letá Chris Evertová porazila ve Wimbledonu Olgu Morozovou a vyhrála single žen, zatím co její snoubenec Connors, 21ti letý Američan irského původu ze St. Louis, vyhrál nad Kenem Rosewallem. A jak ovšem také známo, budou se brát. Protože taková vítězná tenisová romance je konec konců vzácnost, Amerika je samozřejmě zamilovaná do těchto dvou zamilovaných.

Chris Evertová byla ostatně miláčkem publika už od chvíle, kdy se prvně objevila, při národním turnaji na tenisových kurtech ve Forest Hill v New Yorku. Bylo to před třemi léty, kdy jí bylo 16. a vypadala jako typická americký teenager z venkova. Nikdo o ní nikdy neslyšel. Ale Chris porážela v turnaji každého, kdo se postavil na druhou stranu sítě. Až teprve ve finále ji porazila šampionka Billie Jean Kingová. A to ovšem způsobilo určité zklamání sportovním komentátorům, kteří si Chris mezitím oblíbili a začali ji přezdívat Popelka v teniskách. Ale když se Chris letos objevila na velkém báse v plesové toaletě se svým "princem" jakožto vítězka Wimbledonu, vzala tím pohádka o Popelce v teniskách skutečně pohádkový konec. I floridský guvernér Reuben Askew ji přišel uvítat na letiště, když se vrátila do Fort Lauderdale na Floridu, kde žije její rodina.

Její nastávající Jimmy Connors je však ovšem pravým opakem Chris, co se povahy i oblíbenosti týče. V amerických tenisových kruzích se říká, že je tak nepříjemný, jako

ky účel Peron chtěl takovou politikou brát doma vítr s plachet radikální levice, tedy převážně skupinám mládeže a studentstva. Styky s revoluční levicí v zámoří měly poskytovat alibi pro tvrdý postup proti extrémistům doma.

Presidentka Isabela Peronová zatím v této linii pokračuje. Nařídila zostření boje proti krajní levicí a současně se vyslovila pro další uvolnění s Kubou. Na pracovní frontě, s malými výjimkami, také pokračuje mír, když mnozí tvrdí, že Argentina žije nad poměry a že se to musí časem projevit. Zatím snad nejvíce stojí za zmínku, že začala jakási vystěhovalecká "vlna"; do ciziny odcházejí argentínští vědci a manažéři. Nejdou příliš daleko — jen do Brazílie, což je ostatně to nejzajímavější.

je Chris milá. A dává si zřejmě na tom záležet, aby byl nevládný. Odmítl stát se členem sdružení tenisových hráčů: tím, a jinými svými spory a šarvátkami v tenisovém světě, si tam vysloužil pověst jakési černé ovce. Wimbledonské publikum fandilo jeho sokovi, což ostatně nebyl první případ v Connorsově kariéře.

Chris a Jimmy jsou teď na krátkých prázdninách v Kalifornii. Novináři k nim přístup nemají, ale rodiče jsou tisku přístupnější. A tak se novinářům podařilo vyzvědat přibližně datum svatby. Bude to patrně na podzim po národním tenisovém turnaji a bude se to konat v kostele Sv. Antonína ve Fort Lauderdale. Chris a její snoubenec se znají od minulého prosince. Oba jsou z tenisových rodin. Otec Chris je profesionální trenér, a stejně tak její nejstarší bratr Drew. A všichni tři její ostatní sourozenci, až po šestiletou Clare, také hrají tenis.

Jimmyho Connorse naopak trénovaly matka a babička, obě výborné tenistky. Jeho matka je také profesionální trenérka, stejně jako jeho bratr John. A Jimmy, podle výběru nevěsty, zřejmě hodlá v této tenisové dynastii pokračovat.

On i Chris půjdou ještě mnohokrát k síti nežli půjdou k oltáři. Oba mají přes léto na programu utkání v několika profesionálních tenisových turnajích.

Malíři v Chebu

Výstavu děl malířů XIX. a XX. století působících na východním Slovensku, instalovali v Galerii výtvarného umění v Chebu. Na šedesát uměleckých děl ze sbírek Východoslovenské galerie v Košicích umožňuje návštěvníkům srovnat malířství československého východu a západu.

Daňová úleva občanů v NSR

Většina občanů Německé spolkové republiky bude platit od příštího roku nižší důchodovou daň. Příslušný zákon o daňové reformě, představující kompromis mezi vládou a opozicí, byl schválen bonnským sněmem spolkovou radou. Obě strany si tudíž mohou připsávat k dobru, že ulehčili daňovým poplatníkům břemeno, ale která z nich sklídí větší politický zisk, ukáže teprve blízká budoucnost. Tak či onak — vláda musila učinit podstatné ústupky, aby zachránila reformu, která byla klíčovým cílem sociálně-demokratické-liberální koalice od roku 1969. Schmidtova vláda prosadila nakonec svůj návrh ve spolkovém sněmu, ale spolková rada, v níž má opozice většinu, by ho odmítla, kdyby doslova v posledním okamžiku nezachránil zákonou předlohu kompromis mezi kancléřem Schmidtem a představiteli opozičních stran. Křesťanští demokrati byli s vládnoucí koalicí zajedno, že daňové břemeno — zvláště u nižších důchodových kategorií — je příliš vysoké hlavně v důsledku vzestupných mezd a cen. Nesouhlasili však s návrhem vládní koalice, aby se této úlevy dosáhlo tím, že by se daňové břemeno přesunulo z nižších důchodových kategorií na střední a vysoké, a namítali, že by to bylo nespravedlivé vůči tak zvaným "bílým límečkům",

technické inteligenci a svobodným povoláním, protože ti to poplatníci vydělávají sice víc, ale vydávají také více peněz na výchovu svých dětí a na soukromé nemocenské a starobní pojištění.

Opozičním stranám se takto podařilo prosadit, aby se různé osobní úlevy a daňová zproštění odečetly od zdanitelného důchodu a ne z částky dlužných daní, jak navrhovala vládní koalice. Sníženy budou daně z důchodů až do 7000 marek, u ženatých až do 14.000 marek. Vyšší daně budou napříště muset platit jen poplatníci se skutečně vysokými příjmy, zejména osoby v nejvyšší platové stupnici, kde se strop zvyšuje z padesáti tří na padesát šest procent. Tuto horní skupinu postihne také zvýšení majetkové daně, která se nadto už nesmí odčítat od daně důchodové. Nižší důchodové kategorie získají také z nové soustavy přídatků na děti, které už nezávisí na výši důchodů rodičů. Zda daňová reforma skutečně zasluhuje toto jméno, je jiná otázka. Odborníci zvláště na berních úřadech tvrdí, že provádění nového zákona bude obtížné a že se zatížení dotyčných úředníků, beztak už zavalených prací, ještě zvýší. Mluví o opozice také uvedli, že daňové tabulky budou muset být zanedlouho znovu zrevidovány, protože stoupající mzdy vyvolávají mnoho popotků

do vyšších daňových kategorií, a to pohlcuje značnou část vzrůstu jejich výdělků. Jisté je však jedno: daňová reforma bude stát příští rok západní Německo třináct miliard marek ve formě nižších státních příjmů, což je o půl druhou miliardu marek víc, než Bonn odhadoval; vzhledem k tomu, že ztrátu poneše z poloviny spolková vláda, zeje v rozpočtu spolkové republiky na příští rok nová velká meze. Kancléř Schmidt a finanční ministr Apel však vylučují jakékoli zvýšení jiných odvodů jako třeba daně z přidané hodnoty a uvádějí, že daňové úlevy donutí sice vládu k úspornému hospodaření, ale vytvoří dodatečnou kupní sílu, která pomůže povzbudit západoněmecké hospodářství což by

jinak musel asi dělat stát. Opoziční strany a nepochybně i bonnská vláda doufají, že daňové úlevy přimějí odbory, aby omezily své mzdové požadavky. Ohlas v odborech nebyl dosud nikterak povzbudivý. Jestliže však ne dojde koncem letošního roku k oživení konjunktury v takových klíčových odvětvích, jako je automobilový a stavební průmysl, bude zvyšování mezd v příštím roce celkem mírné.

Sté výročí výroby

jízdních kol na Chebsku oslaví město příštího roku. Podnik Esko se už letos na tyto oslavy připravuje upravováním závodu, zlepšováním pracovního prostředí a zmodernizací výroby.

Krajanský oznamovatel

2 X ZDARMA

zasíláme každé dva měsíce všem zájemcům o dobrou českou literaturu a kulturní zprávy pravidelný informační časopis Klubu čtenářů CCC Books Klub

Napište si na adresu:

CCC Books, 8 München 86, Postfach 86 02 07, BRD

GALERIE KRAUSE

Tumbelenstrasse 37 — 8330 Pfäffikon (ZH)

neustále vystavuje práce českých a slovenských umělců. Možnost objednání knih i časopisů od všech nakladatelství a vydavatelství. Tel. 01/97 30 66

EIMMALIGE KAPITALANLAGE

Hypothekarisch gesichert in Schweizer Bau-Grundstücken. Zins je nach Anlagedauer 10-15%, Min. Einlage S. Fr. 10,000. — (Kontrolle durch bekannte Schweizer Grossbank). Verlangen Sie unverbindlich Unterlagen bei

CS-Bau-Generalunternehmen

Haberweidstr. 50

CH-8610 USTER

Gerent: Otakar Sava Struz, Tel. 35 1 70

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud naším nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČITADLO —

Petr Den. Sbírka esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narození tohoto politika, který spoluzakládal, budoval a řídil mladý československý stát. Neoprávněná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma buď neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBŮHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

O B J E D N Á V Á M :

Demokratický manifest —

Ferdinand Peroutka \$4.00

Počítadlo — Petr Den 2.50

Ve vládě protektorátu —

dr. L. K. Feierabend 3.00

Z vlády doma — do vlády v exilu —

dr. L. K. Feierabend 3.00

Ledy se hnuly — V. N. Duben 3.00

Antonín Švehla 3.00

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín 2.50

Beznaděje a naděje — Karel Valehrach 2.50

Od A do Z — Jára Kohout 1.50

Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —

Josef Martínek 2.00

Holoubek, který se na všechno ptal —

Josef Martínek 1.00

Songs of the Desert — Josef Martínek 3.00

This and that — E. J. Popera 2.00

Půlnoční pacient — Egon Hostovský 3.00